

NORGES HØYESTERETT

Den 19. september 2011 avsa Høyesterett dom i

HR-2011-01739-A, (sak nr. 2011/93), sivil sak, anke over dom,

A (advokat Terje Skåland – til prøve)

mot

B (advokat Gjermund Pekeberg – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bårdsen**: Saken gjelder det økonomiske oppgjøret ved opphør av samboerforhold. Hovedspørsmålet er om kvinnen har et vederlagskrav mot mannen, basert på alminnelige berikelses- og restitusjonssynspunkter, og om det i tilfelle er urimelig å gjøre gjeldende en oppgjørsavtale som ikke tar hensyn til dette kravet, jf. avtaleloven § 36.
- (2) A og B ble samboere i 1991, fra 1992 i A' bolig i X, som han hadde overtatt på skiftet med sin tidligere ektefelle. A og B har to felles barn, født i 1989 og 1992. Samboerskapet opphørte i 2007. Partene inngikk da avtale om blant annet det økonomiske oppgjøret. Denne innebar at A ga B et usikret lån på 200 000 kroner, for toppfinansiering av hennes nye bolig. Lånet skulle ifølge avtalen ettergis ”når den økonomiske situasjon har bedret seg” for A, under forutsetning av at ”forholdene mellom partene og etterlevelse av denne avtale går bra”. Ved avtalen etterga A dessuten – uten forbehold – tidligere lån til B med i alt 112 810 kroner. Det heter helt avslutningsvis i avtalen:

”Dette avslutter alle krav mellom partene ifm. samlivsbruddet. Det er intet mer å kreve mellom partene.”

- (3) A’ nettoformue utgjorde ved samlivsbruddet omkring fem millioner kroner, i all hovedsak knyttet til boligen og egen næringsvirksomhet. Det er på det rene at mesteparten av verdiene var kommet til under det 16 år lange samlivet med B.
- (4) Ved stevning til Øvre Romerike tingrett i oktober 2009 reiste B sak mot A i anledning det økonomiske oppgjøret. Hun gjorde gjeldende at avtalen fra 2007 måtte anses bortfalt, eventuelt at den måtte settes til side etter avtaleloven §§ 33 og 36. Hun krevde vederlag fra A, basert på at hun hadde bidratt til A’ formuesforøkelse. Ved tingrettens dom 22. april 2010 ble A frifunnet. Etter anke fra B avsa Eidsivating lagmannsrett 25. november 2010 dom med slik domsslutning:
- ”1. A betaler til B etter opphør av samboerforhold kr 387.190 – trehundreogåttisjutesenethundreogfemti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dommen.**
- 2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.”**
- (5) Det var dissens i lagmannsretten. Flertallet kom til at oppgjørsavtalen fra 2007 måtte settes til side for så vidt som den bestemte at det ikke var mer å kreve, ettersom B – slik flertallet så det – hadde et vederlagskrav mot A på 500 000 kroner, hvorav 112 810 kroner var gjort opp ved ettergivelse av gjeld. Mindretallet fant ikke grunnlag for å sette avtalen om det økonomiske oppgjøret til side.
- (6) A har anket lagmannsrettens dom – rettsanvendelsen – til Høyesterett. Ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 10. februar 2011 er anken tillatt fremmet. Partene har for Høyesterett inngitt en felles redegjørelse for saksforholdet, til supplering av lagmannsrettens dom. Saken står ellers i samme stilling som for de tidligere instanser. Den er behandlet i sammenheng med sak 2011/205 (HR-2011-01740-A), som voteres senere i dag.
- (7) Ankende part – A – har i korte trekk gjort gjeldende:
- (8) Det foreligger en gyldig og bindende avtale om det økonomiske oppgjøret. Det er ikke grunnlag for lemping etter avtaleloven § 36.
- (9) B ville ikke hatt krav på vederlag etter ulovfestede prinsipper. Formuesforøkelsen for A mens samlivet bestod, gjaldt i all hovedsak boligen på X, som han eide allerede da partene flyttet inn i 1992. A dekket selv alle utgifter knyttet til boligen, herunder renter og avdrag. B bidro mest i hjemmet og ved omsorgen for barna. Men hun nøt samtidig godt av fri bolig gjennom 16 år. Verdien av A’ næringsvirksomhet var frem til 2007 usikker, og B medvirket ikke til verdiskapning i denne virksomheten på en måte som ville gjøre det rimelig å tilkjenne henne et vederlag.
- (10) At B eventuelt kunne ha krevd et vederlag i 2007, er uansett ikke avgjørende. Oppgjørsavtalen kan bare settes til side så langt det ville virke urimelig å gjøre den gjeldende. B ble ikke presset eller lurt av A, hun søkte juridisk bistand før hun undertegnet, og hun hadde på alle måter anledning til å vurdere avtalen og konsekvensene av den. Avtalen tok utgangspunkt i ordningen som hadde vært praktisert under samlivet,

samtidig som den hadde Bs interesser for øyet; det ble ettergitt gjeld og ytt et usikret topplån som gjorde det mulig for henne å kjøpe egen bolig. Differansen mellom avtalens regulering og løsningen uten avtalen, er ikke så stor at denne alene kan begrunne tilsidesettelse etter avtaleloven § 36.

(11) A har lagt ned slik påstand:

- ”1. **A frifinnes.**
2. **B dømmes til å erstatte A sine saksomkostninger for tingrett og lagmannsrett.**
3. **B dømmes til å erstatte saksomkostninger til det offentlige for Høyesterett.”**

(12) Ankemotparten – B – har i korte trekk gjort gjeldende:

(13) Avtalen om oppgjør fra 2007 må settes til side etter avtaleloven § 36, for så vidt som den bestemmer at B ikke har mer å kreve.

(14) Da partene flyttet sammen i 1991, stod de økonomisk nokså likt. Gjennom samlivet har de hatt sammenlignbare inntekter. I 2007 hadde A bygget opp en betydelig formue, ved nedbetaling av boliglån, ved prisutviklingen på fast eiendom og ved næringsvirksomhet. B sto tilbake med negativ nettoformue, og hadde gjeld til A. B brukte det aller meste av sin inntekt under samlivet til familiens underhold. Hun tok seg i alle år av hjemmet og barna. Hun var i lange perioder hjemmeværende eller i redusert stilling. A arbeidet mye. Han hadde gjennom hele samlivet et betydelig reisefravær – i perioden 2004 til 2006 var han borte mer enn halve året. Samlet sett frigjorde B både tid og ressurser for A, som han i sin tur brukte til å bygge opp egen formue. Vilåårene for å tilkjenne B et vederlag, slik disse følger av Høyesteretts praksis, var derfor til stede da samlivet opphørte i 2007. Vederlag er rimelig, særlig hensett til familiesituasjonen, at bidraget var betydelig, at samlivet varte i 16 år, og at store deler av verdiene ved den faste eiendommen var et resultat av prisutviklingen og ikke av A’ innsats.

(15) Lagmannsretten tok med rette utgangspunkt i at B ville hatt krav på 500 000 kroner i vederlag. Avtalen fra 2007 stilte henne derfor urimelig dårlig. Det var A som laget utkastet til oppgjørsavtalen i 2007. B var i en presset situasjon: A var allerede etablert i et nytt forhold, og B trengte lånet på 200 000 kroner for å kunne kjøpe egen bolig. Da avtalen ble undertegnet var hun ikke kjent med at A’ næringsvirksomhet gikk med godt overskudd i 2007.

(16) B har lagt ned slik påstand:

- ”1. **Anken forkastes.**
2. **A erstatter B og det offentlige sakens omkostninger for alle instanser.”**

(17) *Jeg er kommet til at anken fører frem.*

(18) Det er spørsmål om det økonomiske oppgjøret mellom B og A skal skje etter avtalen mellom partene fra 2007, eller om det vil virke urimelig å gjøre avtalen gjeldende for så vidt som den stenger for ytterligere krav fra B. Det er – slik jeg ser det – ingenting ved avtaleinngåelsen som i seg selv og alene tilsier tilsidesettelse. Skal avtalen underkjennes, må dette være fordi den har fått et urimelig innhold.

- (19) Det er ikke tvilsomt at avtaleloven § 36 får anvendelse på avtaler om det økonomiske oppgjøret ved opphør av samboerskap. Vi er på formuerettens område, og det gjelder – i motsetning til for ekteskap – ikke andre lempingsregler. Det er samtidig på det rene at oppgjørsavtaler mellom tidligere samboere har atskillige likhetstrekk med skifteavtaler mellom ektefeller, blant annet når det gjelder gjenstanden for regulering, relasjonen mellom partene, og omstendighetene omkring avtaleinngåelsen. Ved anvendelsen av avtalelovens lempingsregel på dette området, kan det – etter mitt syn – derfor være naturlig å se hen til praktiseringen av den ekteskapsrettslige lempingsregelen for skifteavtaler i ekteskapsloven § 65. Men jeg vil samtidig understreke at inngåelse av ekteskap etablerer et gjennomregulert formuesfellesskap mellom partene. Samboerskap som sådan er uregulert. Med mindre partene avtaler noe annet, er det da de alminnelige formuerettslige regler som får anvendelse for så vidt gjelder økonomiske forhold. Utgangspunktene for rimelighetssensuren kan derfor bli ganske andre enn for skifteavtaler ved opphør av ekteskap. Selv om ekteskapsloven § 65 er utformet etter mønster fra avtaleloven § 36, bør det etter mitt syn kreves noe større grad av urimelighet for at en oppgjørsavtale mellom tidligere samboere skal settes til side som stridende mot avtaleloven § 36, enn tilfellet er for lemping av skifteavtaler mellom ektefeller etter ekteskapsloven § 65.
- (20) Lemping er ikke kurant; listen ligger høyt. Det er alltid en risiko for at én av partene mener å ha kommet uheldig ut, eller av andre grunner angrer seg. Denne muligheten må de som hovedregel ta på kjøpet, slik at man kommer til en avslutning. En lempingspraksis hvor også mer moderate urimeligheter medfører tilsidesettelse eller endring, kan lett lede til usikkerhet knyttet til avtalte oppgjør, og gi et forhøyet konfliktnivå i forbindelse med, og etter, samlivsbruddet. Det er de klarere tilfeller av urimelighet man skal til livs, typisk hvor det har skjedd en betydelig og ubegrunnet formuesoverføring. Avtaler der det kan påvises at en part har utnyttet et skjevt styrkeforhold eller har opptrådt illojalt, står i en særstilling. Oppgjørsavtaler som går ut på at hver av partene beholder sine eiendeler, vil det på den andre siden, etter mitt syn, bare helt unntaksvis være aktuelt å sette til side. Se til en viss sammenligning Rt. 2006 side 833 avsnitt 48.
- (21) Spørsmålet i vår sak er om B ville hatt et vederlagskrav mot A basert på alminnelige berikelses- og restitusjonssynspunkter, og om det i tilfelle er urimelig å gjøre gjeldende oppgjørsavtalens bestemmelse om endelig oppgjør, jf. avtaleloven § 36.
- (22) Reglene om restitusjonskrav – privatrettslige krav som ikke bygger på avtale eller rettstridig atferd – er ikke lovfestet. For så vidt gjelder slike krav ved opphør av samboerskap, viser jeg i første rekke til Rt. 1984 side 497 og Rt. 2000 side 1089.
- (23) I Rt. 1984 side 497 var det spørsmål om kvinnen skulle tilkjennes et vederlag for innskudd av et mindre kontantbeløp og arbeidsinnsats – begge deler knyttet til parets felles bolig, som i sin helhet var eid av mannen. Om grunnlaget for et eventuelt vederlagskrav, fremholdt førstvoterende:

”Når det gjelder vederlagskravet, har ankemotparten tatt utgangspunkt i lov om hendelege egedomshøve § 10 jfr. § 11. Jeg finner det ikke naturlig at denne loven gis anvendelse i et tilfelle som det foreliggende. Loven har et klart tingsrettslig siktepunkt. Mellom samboere består det et livs- og interessefellesskap som strekker seg langt utover eiendomsretten til de ting de anvender i fellesskap. Det er ikke unaturlig eller uvanlig at den ene bistår den annen uten tanke på økonomisk vederlag. At samboere arbeider

sammen er særlig naturlig når det gjelder ting, herunder bolig som de begge skal dra nytte av, og da uten hensyn til hvem som eier den. Etter lov om ektefellers formuesforhold § 25 annet ledd som regulerer det tilsvarende spørsmål for ekteskap hvor det er særreie, er det et vilkår for vederlag at det dreier seg om en vesentlig verdiøkning, og regelen er en 'kan-regel'.

Etter mitt syn må det imidlertid ved oppløsning av samboerforhold være rom for vederlagskrav basert på alminnelige berikelses- og restitusjonsprinsipper og på rimelighetsbetraktninger.”

- (24) Kravet førte i dette tilfellet ikke frem. For så vidt gjaldt kontantinnskuddet, viste førstvoterende til at det var tale om et mindre beløp på 13 000 kroner, at kvinnen selv hadde bodd i boligen og slik sett hatt en viss nytte av investeringen, og at hun noe senere hadde mottatt 10 000 kroner som en form for etteroppgjør fra mannen. Heller ikke arbeidsinnsatsen ga grunnlag for vederlag. Innsatsen skjedde i parets felles interesse, og ”det er tvilsomt om det foreligger en berikelse, siden den ankende part må antas å ville ha utført arbeidet selv, dersom han ikke hadde fått bistand”.
- (25) For vår sak er det sentrale i dommen fra 1984 uttalelsen om at det kan være rom for vederlagskrav ”basert på alminnelige berikelses- og restitusjonsprinsipper og på rimelighetsbetraktninger”. Denne uttalelsen er fulgt opp, og presisert, i Rt. 2000 side 1089:
- ”Partene har hatt forskjellige oppfatninger av hvorledes denne uttalelsen skal forstås og rekkevidden av den. Etter min mening må uttalelsen forstås slik at berikelse og rimelighet er kumulative vilkår. Vederlagskrav på dette grunnlag har sin parallell i ekteskapsloven § 73 og den tidligere lov om ektefellers formuesforhold § 25 som Høyesterett viste til i dommen.”**
- (26) Noe senere peker førstvoterende på at rettssetningen som kan utledes av dommen fra 1984 ”har blitt forstått som uttrykk for en mer generell oppfatning om at det ved opphør av samboerforhold er plass for vederlagskrav ut fra slike prinsipper”.
- (27) Saken fra 2000 har noen særegne elementer, blant annet var det tale om vederlag på dødsboskifte for en samboer uten arverett, og det gjorde seg – ut fra en spesiell omsorgssituasjon – gjeldende helt uvanlig sterke rimelighetshensyn. Men det er alminnelige restitusjonssynspunkter som trekkes frem i begrunnelsen, og jeg er enig i at det er naturlig å oppfatte dommen som et prejudikat for at samboere, også ved oppgjøret mellom partene, etter omstendighetene vil kunne kreve vederlag ut fra det man gjerne omtaler som ”alminnelige berikelses- og restitusjonsprinsipper”. En annen sak er at det antakelig skal noe mindre til for at en samboer kan få tilkjent vederlag ved den andres død enn ved oppgjør som følge av at samboerne flytter fra hverandre.
- (28) I dommene fra 1984 og 2000 er ekteskapsrettens vederlagsregel nevnt som en ”parallell” til vederlagskrav basert på berikelses- og restitusjonssynspunkter. Det er naturligvis mange likhetstrekk, men de ulovfestede reglene om vederlagskrav for samboere står likevel på egne ben når det gjelder begrunnelse, vilkår og virkninger.
- (29) Det er ut fra Høyesteretts praksis et grunnvilkår for vederlag at den ene samboeren under samlivet har tilført den andre *en betydelig økonomisk fordel, i form av berikelse eller besparelse*. Denne økonomiske fordel vil også være bestemmende for det *maksimale* omfanget av vederlagskravet.

- (30) Det er for Høyesterett argumentert for at man ved fastsettelsen av den økonomiske fordelten skal ta utgangspunkt i et *evneprinsipp*: Hver av partene forutsettes i tilfelle å bruke *en like stor andel* av sin inntekt på felles forbruk. Dekning utover denne andelen anses, etter en slik tilnærming, som en økonomisk fordel for den andre. Det er vist til Sverdrup, Vederlagskrav i samboerforhold, Tidsskrift for Familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål 2003 side 249 flg., på side 265–268. Denne tenkningen kunne, etter mitt syn, kanskje være aktuell for ektefeller, som har en gjensidig underholdsplikt blant annet ut fra økonomisk evne. En slik underholdsplikt foreligger derimot ikke for samboere, og jeg viker for min del tilbake for å bygge på et evneprinsipp for samboere ut fra rene rimelighetsbetraktninger. Det er tvert imot naturlig å ta utgangspunkt i at familiens felles forbrukskostnader deles likt mellom samboerne, slik at det først blir aktuelt å snakke om en økonomisk fordel for den ene dersom den andre betaler mer enn sin halvdel.
- (31) At den ene samboeren har fått en betydelig berikelse eller besparelse som følge av bidrag fra den andre, er ikke tilstrekkelig til å begrunne et restitusjonskrav. Tvert imot vil man – i mangel på avtale – måtte bygge på at samboere yter til livsfellesskapet *uten* at det blir spørsmål om å jevne ut eventuelle mellomværende når samboerskapet en gang tar slutt, ved samlivsbrudd eller ved død. Jeg viser til Lødrup og Sverdrup, Familieretten (6. utgave) side 349, som fremhever at det ”ligger i livsfellesskapets natur at det bare unntaksvis kan bli tale om å få tilbake noe av det som en samboer har tilført den andre under samlivet”. Ikke bare selve livsfellesskapet tilsier at det gjennomgående ikke foretas et etteroppgjør: Det byr vanligvis på nokså store praktiske og bevismessige vansker å rekonstruere partenes innsats gjennom samlivet, økonomisk og på annen måte. En vidtrekkende adgang til å krevde vederlag ville dessuten virke konflikt- og prosessskapende.
- (32) I tillegg til grunnvilkåret om at den ene samboeren må ha tilført en betydelig økonomisk fordel til den andre, gjelder den begrensning at vederlag bare tilkjennes dersom – og så langt – også *rimelighetshensyn samlet sett krever at det skjer en korreksjon* i form av vederlag. Her vil det totale bildet av partenes økonomiske anliggender under samlivet være utgangspunktet. En rekke forhold vil være av betydning ved rimelighetsvurderingen, blant annet partenes forutsetninger, bidragets art og omfang, samlivets varighet og partenes økonomiske stilling.
- (33) Jeg går da over til forholdene i vår sak.
- (34) Anken er begrenset til rettsanvendelsen. For så vidt gjelder bevisbedømmelsen og det faktiske grunnlaget for avgjørelsen, siterer jeg følgende fra lagmannsrettens dom – flertallet:

”Flertallet finner det ... tilstrekkelig sannsynliggjort at B hadde hovedansvaret for hjemmet og barna under hele samboerforholdet, både da hun var hjemmeværende, og senere, jf. A’ store reisefravær, og at hun brukte det alt vesentlige av sin inntekt til å dekke familiens forbruksutgifter. At partene fra 2005 til bruddet i 2007 delte forbruksutgiftene likt, endrer ikke det totale bildet.

Gjennom sin innsats frigjorde B tid og kapital for A til å investere i bolig og næringsvirksomhet, slik at han kunne bygge seg opp en formue som i mai 2007 var på rundt 5 millioner kroner når man regner med bolig, aksjer, fordringer m m. B hadde på sin side gjeld til A da samboerforholdet opphørte. Selv om det ikke var noen stor forskjell på partenes samlede inntekter under samboerforholdet, oppsto det altså en markert økonomisk skjevhet mellom samboerne som ikke kan forklares på annen måte

enn at B bidro med mer enn sin del. Hun utsatte også studier og karriere for familiens skyld og fikk ikke etablert seg i boligmarkedet.

Flertallet finner at A' formuesøkning ikke ville vært mulig uten Bs innsats. A fikk under samboerforholdet betalt ned sin boliggjeld, han fikk gjennomført omfattende arbeider på eiendommen og bygd opp egen næringsvirksomhet. Det ville han – selv med noe skattefri inntekt – ikke ha klart dersom han gjennom hele samlivet hadde delt alle forbruksutgiftene likt, slik han hevder. Det er ikke holdepunkter for at den økonomiske skjevheten skyldes sløsing fra Bs side.”

- (35) Jeg forstår lagmannsretten slik at den først og fremst knytter Bs bidrag til det forhold at A har kunnet disponere sin inntekt slik at han fikk betale renter og avdrag på boliglånet, og at hun dessuten gjorde det mulig for ham å bruke tid på å bygge opp egen næringsvirksomhet. Med hensyn til boligen antar jeg at det har hatt avgjørende betydning at denne var henimot fullt ut belånt da partene flyttet sammen, og at gjelden – omkring 850 000 kroner – ble nedbetalt under samlivet. Lagmannsretten har formentlig sett det slik at B, ved å dekke mer enn halvdel av de løpende forbruksutgiftene, har gjort det mulig for A å nedbetale boliglånet.
- (36) Noen uttrykkelig angivelse av fordelens økonomiske verdi gir ikke lagmannsretten. Men jeg leser dommen slik at retten med utgangspunkt i mer sjablonmessige beregningsmåter har funnet at hennes bidrag samlet sett må verdsettes til om lag 500 000 kroner. Dette er i første rekke konkret bevisbedømmelse, som jeg ikke har noen foranledning til å fravike.
- (37) Jeg forutsetter ut fra sammenhengen at lagmannsretten ikke har tatt hensyn til den verdistigningen på den faste eiendommen som må tilskrives alminnelig markeds- og prisutvikling. Boligen var ved bruddet i 2007 antakelig verd omkring tre ganger så mye som i 1992, om det ses bort fra påkostninger.
- (38) Jeg er oppmerksom på at man i relasjon til vederlagsregelen i ekteskapsloven § 73 ser ut til å ha valgt den løsning at den ytre ramme for vederlaget er den samlede verdiøkningen, herunder inflasjonsgevinst og samfunnsskapt verdistigning, jf. Rt. 2003 side 1127. Jeg viser også til Rt. 2006 side 833, som gjaldt ekteskapsloven § 46 om lemping av ektepakt. Forståelsen av ekteskapsloven § 73 må ses i lys av formuesordningen mellom ektefeller for øvrig, herunder hovedregelen om likedeling av felleseiendommer. Men den ekteskapsrettslige løsningen kan, etter mitt syn, ikke generelt overføres til vederlagskrav på ulovfestet grunnlag ved opphør av samboerskap. Både opphavet og rammen for slike krav ligger i at den ene samboeren skal kompenseres for å ha tilført den andre en økonomisk fordel, i form av berikelse eller besparelse. Restitusjonskravet kan da ikke overstige det som er tilført den ene samboeren fra den andre. Jeg viser til Frantzen, Vederlagskrav etter ekteskapsloven – særlig om utmåling, Tidsskrift for Familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål 2006 side 89 flg., på side 94. Jeg lar det stå åpent om det kan tenkes unntak.
- (39) Jeg er uten videre enig med lagmannsretten i at et bidrag fra B på 500 000 kroner må anses som en vesentlig økonomisk fordel for A.
- (40) Spørsmålet blir etter dette om, og eventuelt i hvilken utstrekning, rimelighetshensyn samlet sett krever at dette kompenseres. Det som særlig har betydning her er at samlivet varte i 16 år, og at B gjennom disse årene investerte det meste av sin tid og økonomi på familien. Hun bidro derved til oppbygging av A' formue, mens hun selv ble stående tilbake uten nevneverdige midler da samlivet opphørte i 2007. En hel del av

formuesforøkelsen skyldes sterk prisutviklingen på fast eiendom siden 1992, en utvikling som B ikke får noen del i. Det må samtidig tas hensyn til verdien det hadde for B å kunne bo i A' hus i 16 år uten å ha egne kostnader knyttet til selve eiendommen.

- (41) Med utgangspunkt i lagmannsrettens bevisvurdering legger jeg til grunn at B ved samlivets opphør hadde kunnet gjøre gjeldende et vederlagskrav mot A. Etter omstendighetene tar jeg ikke stilling til den nøyaktige utmålingen – men antar at kravet i hvert fall ikke hadde oversteget 200 000 kroner.
- (42) Jeg vender da tilbake til spørsmålet om oppgjørsavtalen fra 2007 må settes til side så langt den bestemmer at B ikke kan kreve ytterligere fra A.
- (43) Etter avtalen fikk B ettergitt gjeld med 112 810 kroner, og A ga henne et usikret topplån på 200 000 kroner, med åpning for ettergivelse på nærmere – ikke helt klare – vilkår. Lånet gjorde det mulig for B å etablere seg i egen bolig etter samlivsbruddet. Med utgangspunkt i det jeg tidligere har sagt om terskelen for lemping av avtaler om det økonomiske oppgjøret ved opphør av samboerskap, finner jeg det klart at det ikke er rom for lemping. B har derfor ikke ytterligere krav mot A. Jeg legger til at løsningen etter mitt syn måtte ha blitt den samme selv om man hadde kommet til at Bs vederlagskrav var så høyt som 500 000 kroner.
- (44) Anken har ført frem. I betraktning av at saken har reist spørsmål av prinsipielt tilsnitt på et område hvor Høyesteretts praksis gir sparsom veiledning, er jeg blitt stående ved at sakskostnader ikke bør tilkjennes for noen instans, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav a.
- (45) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. A frifinnes.
 2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.
- (46) Dommer **Falkanger:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (47) Dommer **Kallerud:** Likeså.
- (48) Dommer **Normann:** Likeså.
- (49) Dommer **Stabel:** Likeså.

(50) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. A frifinnes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

Riktig utskrift bekreftes: